

לב אוהב

כתבה וצילמה אפרת נקש ©

בליבה של האוּרְז (Hawraz) בת השבע התגלה לפני שנה ליקוי, אשר מסכן את חייה. האוּרְז היא בת למשפחה כורדית בסוליימאניה שבצפון עיראק, שם אין אמצעים וידע לטפל בבעיה. האוּרְז רצה ומשחקת, אבל לעיתים סובלת מקוצר נשימה. אם החור בין החדרים לא יאטם, האוּרְז לא תאריך ימים.

האוּרְז הגיעה לניתוח לב בבי"ח וולפסון בחולון, וקיבלה חיים חדשים. נשמע דמיוני, נכון?

הסתקרנתי, התעניינתי לגבי התהליך, וגיליתי **רשת רב-לאומית של מלאכים** אשר מאפשרים את הפלא.

ד"ר קירק מילהואן (Dr. Kirk Milhoan), קרדיולוג "השומרני הטוב" ([Samaritans Purse](#)) בצפון עיראק, אבחן את המום בלבה של האוּרְז (Ventricular Septal Defect). ד"ר קירק ערך סקירה מקיפה של מצב הלב, ושלח את התוצאות לד"ר עקיבא (עקי) תמיר מבי"ח וולפסון בחולון, רופא **בעמותה** "הצל לבו של ילד" ([Save a Child's Heart](#)). קירק ועקי הגיעו למסקנה שניתן לנתח את האוּרְז.

האוּרְז בבית "שבת אחים" בירושלים לפני הניתוח

הבת ואמה התכוננו לקראת יציאתן למסע לארץ ישראל. הכורדים מצפון עיראק אינם מורגלים בנטיעה, והאם הפגינה אומץ רב בצאתה למסע הארוך אל הניתוח, אומץ הניזון מאהבתה העזה לבתה החולה. האוּרְז ואמה מדברות כורדית בלבד, ולכן התקשורת עימן מוגבלת.

מי ישלם את כרטיס הטיסה? הארגון הכורדיסטאני להצלת הילדים ([Kurdistan Save the Children](#)) עזר למשפחתה של האוּרְז ברכישת כרטיס טיסה לה ולאמה אל עמאן שבירדן.

כאשר נחתו בעמאן קיבלו את פניהן בשדה התעופה דירק ומנואלה (Dirk and Manuela Kleinloh) מגרמניה, המסייעים לעמותת "**שבת אחים**" בירדן. "שבת אחים" היא עמותה נוצרית שמטרתה לעזור לילדים שאינם ישראלים לקבל טיפול מציל חיים בישראל, ובה "יושבים גם יחד" נוצרים, מוסלמים ויהודים.

האוּרְז ואמה התארחו בביתם של דירק ומנואלה בכפר עד להשגת הוויזה לישראל. מרגע זה חברים מצוות "שבת אחים" היו צמודים אל האוּרְז ואמה, עטפו אותן באהבה, דאגו לכל מחסורן, וסייעו בתקשורת עם כל הגורמים עד להמראתן חזרה לעיראק.

יונתן מיילס (Jonathan Miles), המתאם הבינלאומי של "שבת אחים", הגיע לביתם של דירק ומנואלה, ואסף למכוניתו את האוּרְז ואמה, פטימה ואמה (ילדה עיראקית נוספת שהגיעה לניתוח בארץ במסגרת הפרויקט), והמתנדבים וורנה ואנדריאס מגרמניה. הם נכנסו לישראל דרך מעבר נהר הירדן (סמוך לגשר שיח' חוסיין), ונסעו ישירות אל בית "שבת אחים" בירושלים. הם הגיעו לבית ביום ראשון בערב, 27.3.11.

בית "שבת אחים" בירושלים הוא בית אבן ישן אשר שימש כאכסניה לבנות, ובעבר שימש **כבית חולים לילדים מריאנשטיפט**, משנת 1872 ועד שנת 1900 טופלו בבית החולים מריאנשטיפט ילדי ארץ ישראל והארצות השכנות ללא הבדלי דת או לאום. כל כך סמלי שיונתן מצא את הבית ושכר אותו כדי לארח בו את מטופלי פרויקט "הצל לבו של ילד", המטפל בילדים מכל קצווי תבל ללא הבדלי לאום, דת, צבע, מין או מצב כלכלי.

חברי "שבת אחים" מארחים בבתם את הילדים לפני ואחרי ניתוחי הלב בבי"ח וולפסון, במסגרת הפרויקט "הצל לבו של ילד". בבית גרים מתנדבים, חלקם קבועים ואחרים מגיעים לתקופת התנדבות קצרה, אשר דואגים לילדים ולאימהות המלוות, מקיפים אותם באהבה, ונמצאים יחד איתם לאורך כל התהליך.

בוקר לאחר הגעתן הסייעו מתנדבי "שבת אחים" את האוֹרְזָא ואת לבית החולים, מלוות בלוני ודונה המתנדבות מארה"ב, כדי לעבור בדיקות לפני הניתוח. ביום חמישי הן נסעו שוב, הפעם מלוות בקריסטינה, אחות הבית מארה"ב, כדי לעבור בדיקת אקו לב, ומאותו רגע המתינו לקריאה לניתוח.

אני מצלמת עבור הפרויקט "הצל לבו של ילד" בהתנדבות מתחילת 2011. בביקורי בבית "שבת אחים" בירושלים התקבלתי תמיד בשמחה ובאהבה. הצוות חם, מאיר פנים ומחבק. בשיחות עם המתנדבים גיליתי שלכולם היה חלום להגיע לארץ ישראל, ובחרו בדרך המופלאה הזו של עזרה לזולת, נתינה אינסופית, אהבת האדם. המתנדבים עושים כל שביכולתם כדי להנעים את זמנם ולהביא את הילדים לניתוח במצב הנפשי הטוב ביותר.

ביקרתי את האוֹרְזָא בבית בירושלים. הימים היו גשומים וקרים, ושיחקנו בתוך הבית. האוֹרְזָא אוהבת לצבוע ציורים, והיא לימדה אותי את שמות הצבעים בכורדית. הרכבנו פאזלים, צחקנו, רקדנו והתחבקנו. כשכיוונתי את המצלמה היא העוותה את פרצופה בצורות משעשעות, סוג של תקשורת עליזה ללא שפת דיבור. מה מרגישה ילדה בת שבע במדינה זרה, רחוקה מהמשפחה הרחבה, וללא שפה?

בשבוע שלאחר הגעתן (5.4.11) פרצה שביתת הרופאים. האוֹרְזָא המתינה לניתוח בבית בירושלים. חוסר הוודאות לגבי מועד הניתוח ולכן משך שהותן בארץ הכניס למתח את אמה של האוֹרְזָא. המתנדבים ב"שבת אחים" מנהלים סדר יום קפדני הכולל משחקים, נגינה בגיטרה, משחקי יצירה והמון צחוק. אחד השיאים עבור הילדים מעיראק הוא ביקור בחוף ימה של תל אביב. האוֹרְזָא ואמה מעולם לא ראו ים, והתרגשותן היתה רבה.

האוֹרְזָא נפרדת מאמה בחדר ההכנה לניתוח

והופקדה בידי הנאמנות של ד"ר ליאור ששון. ליאור הוא המנחח הראשי של פרויקט "הצל לבו של ילד", ומשמש כראש מחלקת כירורגיה חזה ולב בבי"ח וולפסון.

בני משפחתה של האוֹרְזָא ידעו שהיא נוסעת עם אמה לישראל, ושמחו על כך. הכורדים רואים את ישראל באור שונה מהמדיניות הפורמלית המוצהרת של עיראק; הם אינם רואים בנו אויב. האוֹרְזָא ואמה משוחחות לעיתים קרובות עם בני המשפחה המתקשרים אליהן לטלפון הנייד שברשותן.

כולם שמחו כשב-25.4.11 נקראה האוֹרְזָא לבית החולים להתאשפז, כדי לעבור ניתוח יום לאחר מכן. ביום הניתוח הגעתי לבית החולים, שם פגשתי קבוצת מתנדבים גדולה מ"שבת אחים": קריסטינה, דונה, ביל ותרזה, ושתי ילדות נוספות שהגיעו לניתוח מעיראק – ארינה וצ'ארה מלוות באימהות. האוֹרְזָא קיבלה את פנינו בעליזות, מלאת חיוכים ופרצופים מצחיקים, ונהנתה לשחק עם שתי חברותיה החדשות – ארינה וצ'ארה. קריסטינה, בתפקיד פיה מהאגדות, שלפה מתיקה עוד ועוד הפתעות ומשחקים, כמו למשל קלפים, בובות אצבע, ומכלים המכילים נוזל ליצירת בועות סבון.

כשקראו לנו לרדת לחדר הניתוח האוֹרְזָא המשיכה לחייך, גם כשהלבישו את אמה בבגדים סטריליים בכניסה לחדר ההכנה לניתוח. רק בתוך החדר ההוא, כשנתבקשה להיפרד מאמה, פרצה האוֹרְזָא בבכי קורע לב, אחזה באמה ולא הרפתה. האחות הסבירה לי שלא לוקחים ילדים בוכים לחדר הניתוח, ואפשרה לאמה של האוֹרְזָא לחבק את בתה. ד"ר סימון, הרופא המרדים, החדיר לעירוי התוך ורידי של האוֹרְזָא חומר מטשטש. האוֹרְזָא נרגעה, נשכבה לנוח, הוכנסה לחדר הניתוח, והופקדה בידי הנאמנות של ד"ר ליאור ששון. ליאור הוא המנחח הראשי של פרויקט "הצל לבו של ילד", ומשמש כראש מחלקת כירורגיה חזה ולב בבי"ח וולפסון.

ד"ר סימון מחדיר חומר מטשטש לעירוי התוך ורידי של האוֹרְז בדרך אל חדר הניתוח

עני כשאל סיפר לי שהאוֹרְז בוכה הרבה בימים שלאחר הניתוח. עם זאת התעודדתי מכך שמצבה הלך והשתפר.

יצאתי מחדר ההכנה לניתוח עם אמה של האוֹרְז, היא הסתכלה עלי, וסימנתי לה שזה בסדר לבכות. האם פרצה בבכי, ואני חיבקתי אותה. גם אני התייפחתי. חשבתי על חוסר הוודאות שהיא חשה, על קשיי התקשורת שלה, על המרחק שלה מבני משפחתי, על הבדידות, על הסביבה הלא מוכרת בה היא נמצאת כשהיא במצב כל כך רגיש, והתנחמתי באהבה העצומה שהמתנדבים מעריפים עליה מכל עבר. קריסטינה ודונה נשארו עם האם שלוש שעות עד שהניתוח הסתיים, אז הועברה האוֹרְז הישנה ליחידה לטיפול נמרץ לילדים.

ד"ר איל נקש, בני הבכור, הוא רופא במחלקת הילדים של ב"ח וולפסון. איל עדכן אותי לגבי ההתקדמות בהחלמתה של האוֹרְז. דוק כיסה את עיני כשאל סיפר לי שהאוֹרְז בוכה הרבה בימים שלאחר הניתוח. עם זאת התעודדתי מכך שמצבה הלך והשתפר.

ב-1.5.11 האוֹרְז שוחררה מבית החולים ונסעה לבית "שבת אחים" בירושלים, בו שהתה בתקופת החלמתה. בתקופה זו קריסטינה בדקה את האוֹרְז בקביעות, והקפידה על מתן התרופות. האוֹרְז נסעה מדי שבוע אל בית החולים לבדיקת אקו לב, שם עקבו אחר החלמתה. בבדיקה השנייה נמצאו נוזלים סביב ליבה של האוֹרְז. האוֹרְז טופלה תרופתית, והמשיכה להגיע לבית החולים מדי שבוע לביקורת.

המשכתי לבקר את האוֹרְז בבית בירושלים, שם מקבלים אותי בחיבוקים והתרגשות. פטימה (הילדה העיראקית שהגיעה לניתוח בארץ יחד עם האוֹרְז) החלימה וחזרה לעיראק. חברותיה החדשות ארינה וצ'ארה עברו צנתור והמתינו לניתוח. שני בנים כורדים נוספים הגיעו מעיראק לניתוח בארץ, והבית המה במצולות ילדים עליזים. ג'סטינה (Justina), אם הבית, מנהלת את הפעילויות בסדר מופתי, כולל ארגון הסעת הילדים לבית החולים וממנו, חלוקת משימות למתנדבים, תוך שליטה מלאה בכל דבר שקורה. המתנדבים הזמניים התחלפו, אולם האהבה ושגרת הבית נשמרה.

האוֹרְז המחלימה מרכיבה פאזל בחדר ההמתנה לבדיקת אקו במרפאת קרדילוגיה לילדים

ב-18.5.11 עברה האוֹרְז בדיקת אקו שלישית, וקיבלה את הבשורה המשמחת: מצב לבה מצוין, ועליה להפחית את התרופות בהדרגה, תהליך שנמשך שבועיים. אחרי כחודשיים בישראל האוֹרְז חזרה אל חיק משפחתה בעיראק.

עמותת "שבת אחים" נוסדה בשנת 1994, ומאז ארחה יותר מאלף ילדים שקיבלו טיפול רפואי בישראל. [מתרומות](#). העמותה מתקיימת

עמותת "הצל לבו של ילד" נוסדה בשנת 1995. מאז נותחו בהצלחה יותר מ-2,600 ילדים, תחת ידיהם האמונות של הצוות הרפואי בבית חולים וולפסון בחולון. העמותה מתקיימת [מתרומות](#).

מטרה נוספת של העמותה היא הכשרת צוות רפואי ממדינות מתפתחות, לשם הקמת תשתית רפואית נאותה לטיפול לילדים. לשם כך מגיעים רופאים ואחיות מאזורים מתפתחים לבית החולים וולפסון בכדי לעבור הכשרה ולעזור לצוות הרפואי בבית החולים לטפל בילדים.